

Dienst vredesopbouw (S3.1)

Financiële ondersteuning van projecten op de budgetten conflictpreventie en preventieve diplomatie

Inleiding

In uitvoering en ter versterking van het buitenlandse beleid bestaan er diverse beleidsinstrumenten, waaronder de budgetlijnen “conflictpreventie” en “preventieve diplomatie”.

Deze beide budgetten maken het mogelijk om overal ter wereld projecten te ondersteunen in meerdere domeinen.

Elk project moet kaderen in het buitenlandse beleid van ons land, volgens welbepaalde selectiecriteria.

- Deze criteria kaderen in de notie “Vredesopbouw” zoals omschreven in het Mission Statement van de dienst Vredesopbouw (S0.5).
- Op basis van deze criteria worden financieringsaanvragen beoordeeld door de dienst Vredesopbouw (S0.5).
- De volgende documenten vormen de grondslag van de onderstaande criteria:
  - Dienstorder 2002/20, Aanwending van basisallocatie voor optreden en initiatieven van België inzake preventieve diplomatie, hulp aan bevolkingen die het slachtoffer zijn van conflicten, naleving van de rechten van de mens en versterking van de rechtstaat
  - Strategienota vredesopbouw juli 2002
  - Richtlijnen voor het indienen van voorstellen voor projectsubsiëring op de budgetlijn vredesopbouw 2003.
  - Nota beleidscel « Systématisation de traitement des dossiers de diplomatie préventive et prévention des conflits » (5 april 2006).

I. Definities van de sleutelbegrippen

Alle financieringsvoorstellen die worden ingediend bij de dienst Vredesopbouw (S0.5), dienen te kaderen binnen het concept “conflictpreventie” en/of “vredesopbouw”.

Conflictpreventie

Op basis van een langetermijnvisie worden op korte termijn inspanningen geleverd om manifeste spanningen te ontzenuwen, om acute geweldsituaties te helpen beëindigen en om te voorkomen dat gewelddadige conflicten losbarsten of heropflakkeren.

Men dient meer bepaald het volgende tegen te gaan:

- het gebruik van geweld voor de aanpak of de oplossing van conflicten
- destabiliserende activiteiten die aanleiding kunnen geven tot (collectief) geweld

Vredesopbouw

Op lange termijn worden politieke, sociaal-economische en culturele instellingen gecreëerd die in staat zijn de dieperliggende oorzaken van conflicten aan te pakken en de noodzakelijke voorwaarden vormen voor duurzame vrede en stabiliteit.

In deze context vormt de ondersteuning van de institutionele capaciteit die ervoor zorgt dat een overheid zijn kerntaken doeltreffend en niet-discriminerend kan invullen, een belangrijke bijdrage tot vredesopbouw. Evenals de integratie van rivaliserende of gemarginaliseerde groepen in de samenleving. Men dienen billijke toegangsmogelijkheden worden geboden tot politieke besluitvorming, sociale netwerken, economische middelen en publieke informatie.

Complementariteit

- Beide concepten vullen elkaar aan. Daar waar bij conflictpreventie de nadruk ligt de nadruk op het voorkomen en helpen oplossen op korte termijn van acute conflicten beoogt vredesopbouw beoogt eerder lange termijnprojecten ter versterking van politieke, socio-economische en culturele instellingen, waarbij ook een oplossing voor latente conflictsituaties kan worden geboden.
- Bovenstaande concepten zijn ook complementair ten aanzien van de criteria die gelden binnen andere budgetlijnen. Zij beogen dus initiatieven die, om inhoudelijke -of procedurerechten, niet of moeilijk kunnen worden ondersteund via de bilaterale, multilaterale of andere samenwerkingskanalen.

Conflictsituaties vereisen immers een soepel en alert optreden.

- Projecten op het gebied van conflictpreventie/vredesopbouw kunnen niet worden gefinancierd op het budget ontwikkelingssamenwerking, en omgekeerd. Dubbele financiering van dezelfde activiteiten, in hetzelfde land en voor dezelfde periode, is onder geen beding toegelaten.
Wel mogelijk is om een financiering bij de dienst Vredesopbouw te combineren met private giften en met subsidies komende van de regionale provinciale en gemeentelijke overheden.

II. Doelstellingen en actieterreinen

Rekening houdend met de definitie van de concepten conflictpreventie en vredesopbouw, kunnen volgende doelstellingen en actieterreinen worden geformuleerd. Deze betreffen lopende conflicten, pre –of postconflictsituaties.

- **Bemiddeling bij dreigende en lopende conflicten – processen van vredesdialogo en (inter)nationale verzoening – crisisbeheer**
Hieronder vallen tal van initiatieven om nakende conflicten te vermijden, vijandelijkheden stop te zetten en vertrouwenswekkende maatregelen uit te werken.
Bijvoorbeeld: uitvoering van vredesakkoorden, opstellen van een grondwet en andere basiswetgeving, strijd tegen straffeloosheid, inrichten van waarheidscommissies en oorlogstribunalen, integratie van verbannen personen, ...
- **Herstel van schade als gevolg van een conflict**
Bijvoorbeeld: sociaal-economische wederopbouw, traumabehandeling van geweldslachtoffers, regionale integratie, terugkeer van vluchtelingen en ontheemden (“internally displaced persons”), ...
- **Ontwapening – demobilisatie – (re)integratie van ex-strijders (DDR)**
- **Opbouw/versterking van de overheidsinstellingen, bevordering van behoorlijk bestuur (good governance)**
Overheidsinstellingen moet versterkt worden om hun kerntaken op een niet-discriminerende en doeltreffende wijze te kunnen uitvoeren. In dit kader speelt ook de noodzaak tot dialoog met de privé-sector rond maatschappelijk verantwoord ondernemen en de verantwoordelijkheid om zich te bekommeren om de mogelijk negatieve impact van economische activiteiten op conflicten.
- **Opbouw/versterking van de rechtstaat en van het justitieapparaat**
- **Opbouw/versterking van een legitiem en efficiënt veiligheidsapparaat**
- **Capaciteitsopbouw en versterking van de civiele maatschappij**

- **Opbouw van een democratische samenleving, ondersteuning van participatieve processen**
Hieronder vallen: steun aan parlementen en politieke partijen, steun aan de verkiezingen, steun aan vrije en democratische media, bevordering van de rechten van minderheden en vrouwenbewegingen, bevordering van de mechanismen voor sociaal overleg ...
- **Eerbiediging en bewustmaking van de mensenrechten**
Bijvoorbeeld: educatieve programma's en sensibilisering, versterking sociale grondrechten, oprichting en versterking van gespecialiseerde instellingen, bescherming van mensenrechtenactivisten, detectie en herstel van misbruiken, ...
- **Promotie van de kinderrechten met nadruk op de problematiek van de kindsoldaten**
- **Ontmijning en non-proliferatie**
Hieronder vallen: afbakening van mijnevelden, hulp aan slachtoffers van antipersoonsmijnen en andere explosieven, sensibilisering, strijd tegen illegale wapenhandel, opruiming van opgeslagen mijnen en explosieven, ontmanteling van wapenvoorraden, ...
- **Efficiënt en billijke beheer van natuurlijke rijkdommen**
Dit slaat vooral op de traceerbaarheid en het legitieme beheer van bodemrijksdommen. Ook milieuschade en sociale uitbuiting dienen te worden bestreden.

III. Criteria bij de beoordeling van projectvoorstellen

Het overgemaakte projectdossier dient te voldoen aan een aantal inhoudelijke en administratieve vereisten.

- **coherentie:** het project moet in voldoende mate in overeenstemming zijn met het statutaire doel, de missie en de ervaring van de betrokken organisatie of instantie
- **relevantie:** het project dient een duidelijke meerwaarde te bieden voor één van de hoger geformuleerde criteria en voor de actuele prioriteiten van het Belgische buitenlandse beleid
- **doeltreffendheid:**
  - er moet een duidelijke band zijn tussen de concrete uitdagingen op het terrein en de specifieke doelstellingen van het project
  - er moeten duidelijke resultaten worden vooropgesteld (impact)
  - er moet een duidelijke band zijn tussen de vooropgestelde activiteiten en de verwachte resultaten
  - er moet een afdoende analyse worden gemaakt van de risico –en succesfactoren
- **doelmatigheid:**
  - de belangrijkste middelen moeten duidelijk worden omschreven (budgettaire, logistieke, operationele, ...)

- er moet een duidelijke link zijn tussen deze middelen en de vooropgestelde activiteiten
- **duurzaamheid:** er moeten voldoende garanties zijn dat de resultaten ook na het einde van het project zullen blijven bestaan (bv. versterking van de institutionele –en beheerscapaciteiten van de lokale instellingen en/of organisaties)
- **synergie en complementariteit:** er moet een nuttige band zijn met andere projecten van vredesopbouw en conflictpreventie en met initiatieven van (de Belgische) ontwikkelingssamenwerking
- **administratieve kwaliteit van het dossier:** het dossier moet zijn ingediend volgens een opgelegd schema en moet alle nodige elementen bevatten voor een vlotte beoordeling en opvolging (korte inhoud, begin –en einddatum, contactgegevens, bankgegevens, logisch kader ...)
- **voldoende beheerscapaciteit** van de betrokken organisatie of instantie

Een globaal onvoldoende score op deze criteria, heeft tot gevolg dat het voorstel tot financiering niet verder in overweging wordt genomen.

Er wordt voorrang gegeven aan initiatieven “in de frontlinie”. Daarbij is er vooral belangstelling voor die partners en die initiatieven die lokale capaciteiten en instellingen versterken. Daarnaast moeten de lokale partners zoveel mogelijk vooraf geconsulteerd worden (inspraak, “local ownership”).

Om te beletten dat een onevenredig deel van de budgetten naar onderzoek, conferenties, publicaties en vorming zou gaan, dienen zulke aanvragen zoveel mogelijk te worden beperkt. In ieder geval dient voor elke dergelijke aanvraag duidelijk te worden aangegeven wat de relevantie en de impact is voor de hoger vermelde doelstellingen en actieterreinen.

Deze kwalitatieve criteria gelden onverminderd de ontwikkeling van nieuwe strategieën en inzichten op het gebied van conflictpreventie en vredesopbouw en – meer in het algemeen – van ontwikkelingssamenwerking.

IV. Geografische actieterreinen

De selectie van projecten worden gericht op de gebieden waar de nood het grootst is. Hierbij gelden de volgende prioriteiten:

- Afrika ten zuiden van de Sahara (voornamelijk Centraal-Afrika)
- Zuid-Oost-Europa (Balkan) en Centraal-Azië (Afghanistan en Kaukasus)
- Noord-Afrika en het Midden-Oosten
- Andere conflictgebieden in de rest van de wereld

V. Verruiming van de actieterreinen

In functie van de prioriteiten en objectieven van het buitenlands- en ontwikkelingsbeleid kan de minister en/of de Ministerraad beslissen projecten te steunen buiten de voornoemde doelstellingen en actieterreinen.

Dit wordt gemotiveerd met verwijzing naar de bijzondere omstandigheden. Voorafgaand overleg vindt plaats met de betrokken diensten en diplomatieke posten.

VI. Verfijning van de criteria

Voor de verdere verfijning van de bovenstaande actieterreinen en geografische prioriteiten worden vooraf de betrokken diensten en diplomatieke posten geraadpleegd.